

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ZI.

ANULŪ L.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori neprimite nu se întorc. — Dessecurința nu se retrămît.

N°. 247.

Luni, Marți 10 (22) Noemvre.

1887.

BrașovŪ, 9 Noemvre 1887.

Ședința de Sâmbătă a camerei franceze a fost o ședință din cele mai furtunoase și s'a sfârșit cu demisionarea cabinetului Rouvier.

N'au fost destul de violente din aceste zile din cauza afacerii deputatului Wilson. ci în loc d'a se mai lăsa timp, spiritelor se potolăscă și guvernului se se mai recreeze de grăua luptă din zilele din urmă, deputatul Clémenceau găsi cu cale ca tocmai acum să interpeleze guvernul asupra situațiunei politice.

Ministrul președinte Rouvier n'a primit ca desbaterea să începă nemijlocit. Destulă că renta a perdit în timp de o săptămână un franc în curs, din cauza celor petrecute în cameră și din pricina temerilor unei eventuale crize prezidențiale, nu e deci cu cale ca să se mai neliniștescă piéta prin rezultatul desbaterei, pricinindu-se, pôte, pagube de milioane în rentă. Din aceste considerațiuni, guvernul neputându lua asupra și răspunderea pentru acésta, a cerut să se amâne desbaterea cu șese zile, când se săvârșească conversiunea rentei și când apoi pôte sta la dispozițiunea camerei și să dea lămuriri și asupra situațiunei politice.

Acéstă declarațiune a guvernului, precum și avertismentul că desbaterea acésta va aduce cădere lui, n'a ajutat nimic. Deputatul Clémenceau începă a vorbi despre insultele ce se aruncă republicei în față de cătră monarhiști, despre disordinea ce domnesce în administrați, despre frecările ce există între justiți și poliți; acéstă stare nu se mai pôte suferi, ăce el, căci decă ar fi să se ivescă ceva din afară, țera trebuie să știe cine o conduce, cine are autoritatea și la cine să se adreseze. „Amânându-se desbaterea, vreți să câștigați timp; dér să vă feriți de a câștiga timp; nenorocirea nu așteptă!“.

Cu aceste cuvinte încheiă Clémenceau vorbirea sa, camera respinse propunerea guvernului d'a se amena desbaterea și astfel ministrii se duseră imediat la președintele republicei și i prezentară dimisiunea lor.

Decă ținemă sémă că un monarhist a făcut să ia afacerea Wilson proporțiunii atât de periculoase chiar pentru existența republicei; că monarhiștii au făcut să se destitue prefectul poliției din Paris ca fiind complice lui Wilson și au provocat demisiunea ministrului de justiți; că monarhiștii, și anume drépta regalistă a făcut să cadă guvernul votându contra amânării desbaterei și pentru propunerea republicanului Clémenceau: atunci cu drept cuvânt se pôte ăce, că republicanii sapă ei înșiși republicei grópa, lucrându în interesul monarhiștilor, cari precum vedem știu profita cu o deosabită dibăciă de greșelele republicanilor.

Incurajați de aceste succese monarhiștii și pentru ca să aducă și mai mare zăpăcălă între republicanii, un bonapartist sta gata în ședința de Sâmbătă să cêră, ca președintele Grévy să fi pus în stare de acușatiune, negreșit pentru miseriile séu mai bine ăisă pentru punctele de acușatiune amintite mai sus și în care intră și afacerea Wilson, ce înșiși republicanii le au ridicat contra guvernului lor.

Până aci nu vor ajunge lucrurile, dér destul că pozițiunea președintelui republicei e foarte critică și prin urmare merită convenita atențiune scirile ce sosesc din Paris, că în cele din urmă grăua criză internă tot il va sili să dea demisiunea.

Și întădevărul grea sarcină duce pe umerii săi bătrânului președinte Grévy, avându a conduce republica cu nisce republicanii desbinați, cari s'au făcut vestiți prin dese răsturnări de guverne. Dér pe cât de grea e sarcina, pe atât de mare e meritul lui d'a fi scăpat până

acum republica de tóte crizele ce au trecut peste capul ei.

Vorba e însă, puté-va încă președintele republicei să mai supóte greutățile, cu care-i este împreunată oficiul séu, și să mai apere existența republicei de loviturile ce i le dă și de sguduiturile ce i le pricinuesc aceste stări anarchice?

Pôte că republicanii nu se gândesc serios la acésta, se gândesc însă monarhiștii, cari stau la pândă și așteptă din zi în zi momentul în care să îmbrâncescă republica în grópa ce repede i-o sapă înșiși fii ei.

Mesagiul tronului italian.

Parlamentul italian s'a deschis de cătră regele cu următorul discurs al tronului:

Tare prin armele sale, sigură de alianțele sale și amică cu tóte guvernele, Italia pășese mereu înainte în familia statelor celor mari și se mișcă astăzi în aceeași liniă cu ele. Fără grijă deci parlamentul se pôte consacra cultivării afacerilor interne. Reforme urgente se așteptă cu nerăbdare. (Mesagiul enumără aceste reforme).

Ultimul buget a apărut îngreniat prin sporirea cheltuelilor pentru armată și marină, fără ca pentru aceea să se fi conturbat echilibrul financiar. În anul financiar curent a trebuit să se facă o nouă sporire trecătoare a cheltuelilor militare și a acelor pentru construcțiuni publice.

Trebuie să lichidăm trecutul și în viitor să luăm astfel de măsuri, încât, după învingerea greutăților actuale, ori-ce pretențiune la creditul public pentru căi ferate noue să se restrângă în margini clare și înguste. Decă, precum am deplină încredere, se va susține pacea, nu se vor mai ivi în buget cheltueli militare extraordinare; atunci vom puté da financelor noastre o basă neclintită. Se vor propune măsuri pentru suportarea mai ușoră a novelor sarcine și în indeplinirea promisiunilor pentru restabilirea elasticității bugetului, pentru ca să se asigure stabilitatea unei bune administrațiuni financiare.

Tóte dorințele și ostenețele mele, precum și ale guvernului meu, sunt îndreptate ađi întru susținerea păcii, care ne pare neapărată necesară pentru esecutarea reformelor noastre civile și pentru realizarea bunei stări a poporului, care e cea mai ferbinte dorință a noastră. În acéstă dorință și trebuință de pace alte state mari ale Europei sunt sinceră unite cu noi. Și acolo, în afară de Europa, unde soldatul italian, chiar cădându pe câmpul de luptă a convins pe inamic despre vitejia italiană; chiar acolo, unde pregătim o dréptă acțiune militară, avem de scop pacea, care coréspunde dreptului nostru.

După ce regele se provocă la cuvintele exprimate de regele Victor Emanuel cu ocaziunea unei festivități: „Piemontul, mic în teritoriu, a fost mare prin ideile sale, ce le-a reprezentat“, discursul tronului încheiă astfel:

Italia de ađi nu are nici de cum un ideal mai puțin sublim. Numai câtă vreme rămănem fideli principiilor, cărora națiunea are a-le mulțami viața sa și casa mea gloria sa, și câtă vreme noi ne afirmăm uniți pe calea libertății, vom asigura Italiei pentru totdeauna simpatie popórelor și răsplata norocului.

Intrunirea Polonilor în Posen.

În numărul trecut am comunicat, că în Posen s'a ținut o imasantă intrunire polonă, care a protestat în conța măsurii luate de guvernul prusian, prin care se scóte din școle limba polonă.

Adunarea a fost cercetată de peste 3000 de Poloni veniți din tóte părțile Prusiei. Diferiți oratori din tóte clasele societății, notabili, burgesi, țărani, preoți, au accentuat nedreptatea și desavantajele, ce rezultă din acéstă măsură pentru totalitatea Polonilor, precum și pentru fiă care singuratic în privința politică, religioasă și economică. S'a cetit un protest în contra in'erdi-

cerei limbei polone în școle, făcându se apelă la dreptul divin și uman, la tractate, la promisiunile regilor prusiani și primilor președinți. Protestul a fost primit cu aclamațiune.

Canonicele Kantecki propuse mijloce de apărare contra măsurilor prusienesc de desnaționalizare a Polonilor:

Resoluțiunea luată pe temeiul acestei vorbiri obligă casa părintescă, pe proprietarii de pământ și pe preoți să îngrijescă, ca copiii ómenilor aflători în serviciul lor să fi instruiți în cetirea și scrierea limbei polone. S'a ales un comitet pentru împrăștierea de abecedare și catechisme între popor. Deputații dietali poloni au fost invitați să îngrijescă pe cale parlamentară pentru înlăturarea acestor neajunsuri. Totă deodată se trimite o telegramă omagială cătră papa prin episcopul Ledochowsky.

La acéstă adunare au fost de față și reprezentanți ai presei polone din Varșovia și din Galiția. Adunarea a fost foarte însuflețită și a decurs fără să se turbure liniștea.

Pregătiri de răboiu rusesci.

Diarele germane aducă mereu sciri despre însemnate mișcări de trupe rusesci la granița rusescă dinspre Germania și Austro-Ungaria.

„Kölnische Zeitung“ e informată din Petersburg, că la gara din Kiew se încarcă de mai multe zile tunuri de câmp și se trimite spre granița la Kowno și Winitza. De asemenea s'au trimis, se ăce, mari cantități de provisiuni de muniție la granița, precum și un transport de 106 vagoane încărcate cu puscă. Din cauza acestor transporturi, pe linia ferată a Kiewului e întrepruptă circulațiunea trenurilor de marfă.

SCRIRILE ZILEI.

Mâne sêră, Marți, d-lă Mihail Paulianu, astronom dela observatorul din Paris, va ține dela órele 8 înainte o conferință în sala gimnasiului român din loc. Va vorbi despre *cosmogonie* (creațiunea universului). Atragem atențiunea publicului asupra acestei interesante conferințe a eruditului astronom. Totodată accentuăm anume, că conferința va începe precis la 8 óre.

—x—

În delegațiunea austriacă, făcându-i se ministrului de răboiu imputarea, că prea s'a grăbit cu introducerea puscei „Mannlicher“ și că trebuia să mai probeze și altele, ministrul răspunde, că nu pôte lua asupra și răspunderea, cumeă situațiunea politică europenă ar da în adevăr destul timp pentru astfel de experimente. De aceea trebuie repede înarmată oștierea cu puscă nouă.

—x—

Diarul rusescu din Olesa „Novosyiski Telegraf“, într'un articol scris d'un militar, discută *importanța atitudiniei României în viitorul răboiu dintre Austro-Ungaria și Rusia* și arată avantajele pe care le ar ave România, decă nu se va da de partea Austriei, ci de partea Rusiei.

—x—

Sub titlul „Óspe ilustră cetim în foia italiană „Il Dalma“ din Zara, dela 9 Noemvre: De câteva zile se află între noi d. Nic. Densușianu, literat român, membru corespondent al Academiei de științe din Bucures. Va rămăne câteva zile ca să consulte unele opuri istorice în biblioteca „Paravia“ și în cea gimnasială, urmându-și apoi călătoria prin Ragusa, unde are intențiune să facă unele studii în archiva republicei.

—x—

Sfântul Sinod al Sfinței biserică autocefale ortodoxe române din România este convocat în sesiune de tómnă pe ziua de Vineri, 6 Noemvre.

—x—

Din Blășiu ni se scriu următoarele ca întâmpinare la imputarea publicată în „Gazeta“, că comercianții români, de acolo nu sunt sprijiniți: „Domnule Redactor! Cetind în unul din Nrii precedenți ai „Gazetei“ imputarea ce ni se face nouă astor din Blășiu din cauză,

că nu sprijinim pe neguțătorii români, nu pot să trec lucrul sub tăcere, ci răspund că: datorința noastră ca Români e ca să tragem cătră ai noștri și să-i sprijinim, acesta însă numai atunci ni se poate cu dreptul pretinde, când neguțătorii streini pe lângă că ne-ar înșela cu marfa lor, ne-ar cere un preț mai mare sau când pentru asemenea preț ne-ar vinde marfa mai rea ca Români ceea ce în cazul de față nu se întâmplă. Acomodeze-se însă neguțătorii români celor streini și atunci vor pute speria spre bucuria lor și a noastră, că vor fi îmbrățișați. — Comercianții români se ia act de acestea.

—x—

Consilierul ministerial de finanțe din Pesta Jekellussy, om în vârstă de 60 de ani, Mercuri s'a sinucis, aruncându-se din etajul al III-lea al palatului ministerului de finanțe. Causa sinuciderii până acuma nu se știe. Se susține, că în timpul din urmă ar fi pățimit în grad mare de o boală de nervi, și astfel sinuciderea o ar fi comis într'un moment de slăbire.

—x—

Ni se comunică din *Blașu*, că d-l Dr. Ales. Popu s'a numit medic al seminarului, împlinindu-se astfel o veche dorință d'a se înlătura unele neajunsuri igienice și de intertenție în acel institut.

—x—

„L'Indépendance Roumaine“ publică o scrisoare a d-lui Al. Ciurcu, prin care acesta declară că n'a primit nici o comunicare, care se confirmă scirea că s'a revocat decretul prin care d sa a fost revocat. Numitul d-lu și informat că în adevăr nu s'a revocat decretul. De altminteala d-lu Al. Ciurcu nici n'a cerut acesta.

—x—

D-lu Mihail Cirlea și d-șora Zoe Popu fac cunoscută cununia lor ce s'a celebrat în Târgul-Mureșului la 8 (20) Noemvre a. c. în biserica greco-orientală de acolo. — Le tritem felicitări căldurose!

—x—

In luna Octomvre s'au întâmplat în Pesta 16 sinucideri, și anume: 5 s'au spânzurate, 7 s'au înșecat, 3 s'au înecat și 1 s'a otrăvit. — Tristă statistică!

—x—

In *Lugoșu* s'au furat giuvaergiului Sternlicht de nisece făptuitor necunoscuți césuri și lanțuri de aur și de argint, tabacheri de argint, brățari, cercei și alte mărfuri de aur și de argint în valoare de 1400 fl.

—x—

Vinerea trecută în Viena au fost arși patru milioane și patru sute de mii florini vechi, în loc al cărora vor avea să apară bancnote nouă. Milioanele acestea au fost duse la locul destinat pentru ardere pe trei căruțe, în 51 saci. După ce s'a constatat integritatea sigilelor, sacii au fost aruncați pe rând în flacăra unui colosal cupitor, ce odinioară servea pentru arderea porțelanului. Totă procederea arderei s'a săvârșit în timp de 1/2 oră, după care s'a constatat oficios pe cale protocolară, că din toate bancnotele n'au rămas decât părțile constitutive ale vâșlelor folosite la fabricarea lor.

—x—

Cu privire la donațiunea de 100 milioane a baronului Hirsch, despre care s'a vorbit atât de mult, etă ce scrie „Kölnische Zeitung“: „Baronul Hirsch face să se desmintă noutatea de un dar de 100 milioane

pentru societățile de binefacere israelite, noutate căreia nu i am dat de altminteala creșmânt. In fine, la Paris, la baronul Hirsch, unde a fost adă dimințea unului din raportorii noștri, noutatea n'a fost nici desmintită nici confirmată. Baronul este de altminteal în Ungaria acum. Totuși, putem afirma că baronul Hirsch are într'adevăr intențiunea să consacre sume considerabile intențiilor israelite, franceze și străine, și mai cu seamă la școli profesionale în Galiția și în România.

Limba franceză predată Românilor fără profesor, în timp de un an. — Limba engleză predată Românilor fără profesor în timp de un an. Dăre limbice săptămânale pentru toate clasele, redactate în românește (cu pronunțarea figurată) de d-nul H. Lollot, profesor la liceul sf. Gheorghe, în Bucuresci. — *Metode pentru a învăța singur a scrie și a vorbi limba franceză și cea engleză.*

Prețul abonamentului: Pentru limba franceză: Un an (cursul complet), 9 florini; — șase luni, 4 fl. 50 cr.; — trei luni, 2 fl. 25 cr.

Pentru limba engleză: Un an (cursul complet), 18 florini; șase luni, 9 fl.; — trei luni, 4 fl. 50 cr.

Cerere de abonamente se adresează: D-lui H. Lollot, Boulevardul Elisabeta, Baile Eforiei. — Bucuresci (România).

•Convorbiri literare• revistă sub direcția d-lui Iacob Negruți, cuprinde următorul sumar în Nr. 8 pe Noemvre 1887: *Stefan Velovanu*: Raportul între știință și artă. — *G. I. Lahovari*: Hărții vechi. — *A. Costin*: Incercări critice. — *Xenofon C. Gheorghiu*: Studii de literatura franceză (Racine). — *Cervates*: Don Quigote de la Mancha, trad. de S. G. Vargolici (urmare). — *T. Robeanu*: Ați; Cântec vechi (poesii). — *T. M.*: Psihologia empirică (notiță bibliografică). — Bibliografie. — Corespondență.

De pe la Mureșu. Noemvre 1887.

Onorate Domnule Redactori!

Acum după ce s'au săvârșit și alegerile dietale suplimentare, și prin urmare șgomotul alegerilor s'a domolit, spiritele agitate s'au liniștit, capetele sparte s'au vindecat, închișii s'au eliberat, băuturile și-au pierdut din putere și liniștea s'a restabilită, să facem, deși târziu, o constatare:

Și acum ca și în anii precedenți la alegeri, a trebuit cu regret să constatăm, că solidaritatea între noi încă n'a sosit și că ne va mai costa multă osteneală, multă bătaia de cap și bucurie deșertă, până ce toți fii națiunii noastre vor fi una, se vor întrepune, cum ar trebui, pentru cauza națională, până ce vor observa cu sănțenie deciziunile luate în comun de frunții poporului nostru. Da! A trebuit să vedem și să cetim cum adormeau mulți, dintre cei chemați a păzi abținerea, papricașul, vinul, vinarsul și crucerii de trădare ai sângelui. Și decă ne vom năsi a cerceta cauza deșertării lor, vom ajunge negreșit la rezultatul, că acesta o comită seu din lipsa unei inime bine sămțitoare, perfide și conduse de interes personal, seu din ignoranță și miserie. Față cu cei dinteu n'avem altă de observat, decât numai a lăsa în plata Domnului ca pe nisece unelte tirălose ale dușmanilor. Față de ultimii însă mai este speranță de îndreptare. Aici d'ar trebuie să ne oprim, ca să ne întrebăm, cari ar fi mijloacele acomodare pentru sanarea acestui rău?

Un singur mijloc sigur numai, care să deștepte și pe cei indiferenți, este, după cum cred eu. Autoritățile noastre bisericesc-școlare ar trebui, în interesul bine sămțit al causei ce-o susținem, să se informeze

prin omeni săi despre starea materială a tuturor preșitorilor și apoi să le dea sfatul a procura un d-lu, care apără sincer drepturile noastre față cu contrarii și anume așa, că cei cu stare să solvască abonamentul din pungă lor, ăr cei ce din nefericire au a se lupta cu mai multe greutăți, să plătescă din ajutoarele ce le capătă. Procedând așa, cred, că numărul oilor rătăcite s'ar micșora.

Vor fi ținend pte autoritățile bisericesc, că aici e vorba de politică. Nu e politică, e numai împlinirea unei datorințe adevărate, pentru ca cu atât mai veltos să se potă desvolta binele credincioșilor, pentru că e o rușine și pta pe întreaga națiune, cu atât mai mult pe cleru, când ești întâmpinat din partea unui preot cu o întrebare ca acesta: „Ce mai spun gazetele, fi va bătaia ori nu? Eu tot așa am auzit, că va veni ăr Muscalu 'n țără“. Spuneți mi nu e rușine?! Un om, care și petrece totă tinerețea la școlă și-l vorbesc ast-fel! Alta ar fi, când ar trebui să consideri, că respectivul e înșingurat de-o numeroasă familie, pentru providerea căreia cu cele necesare îi trebuie multă luptă; indignațiunea însă trebuie să se mărească, când ai de-a vorbi despre un om, care n'are nici familie grea, nici e în stare de neînviat.

În ce respectu se potă susține un preot la poporul seu, când elu ca competent a îndrepta pașii pentru a-lu abate dela rău, la întrebarea unui sufltesc al seu, că d. e. „Merg voru la alegeri ori nu, și cui săi de votulu?“ îi răspunde ore cum naiv: „D'apoi fétulu meu, nici eu nu știu, ce săi dă?“ Țeranul român nu voiesce a comite nimic, ce ar fi în detrimentul Româniții. Acum când esperieă elu, că a făcut un pas greșit în privința acesta, care preotul trebuia să-l împiedice, ce credeți, în ce considerațiune mai ia el pe preot? Afară de acesta pentru preotul dela sate un d-lu e o neprețuită comoră de cunoștințe și învățături bune pentru viața practică. Se vede d'ar că nu este vorba de politică, ci de un expedient de a promova binele, moralitatea, care în zilele noastre are lipsă atât de mare de confirmare.

Și apoi nu i ertat să se neglige nici datorințele, ce le au preșii cătră națiune ca fii ai aceia. Și apoi decă acesta vom să o ajungăm, trebuie ca înșii capii se deese și prin faptele lor să înșușească și pe credincioși, ca așa să potă lucra în unire și cu succes.

Cu cât preșii noștri, chiar cei mai măricei, se vor amesteca mai desu printre poporu, dându-i sfatul și povețe, cu atât mai bine le vor merge, vor fi și mai respectați și mai iubiți. Atunci mai bine ș'ar cunoșce omeni, cari i ar adera din totu sufletul, și vorbele veninoșe, lingușitoare ș'ar pierde ori ce valoare. Pentru a creșce preșii poporali buni, tinerii candidați de preșie să nu se creșcă, sub cuvânt de obediență, într'o supunere orbă, unu care servilismu, care trebuie regretat. Sumeția grosolană, împreunată cu o despecțiune de urgisit, precum și slugărnicia și lingușirile măgulitoare ar trebui să fiă condamnate precum înșăși religia le condamnă recomandându numai modestia. Să se cultiveze d'ar spirite mai liberale, mai rezolute, mai gata de jertfire, spirite adevărate folosite bisericii și națiunii, ăr nu să tremure de totă umbra.

În fine ar trebui, ca Români nici odată să nu trecă așa ușor peste șocotile pășitorilor noștri sufltesci, ci să-i tragă la răspundere pentru faptele lor, și să-i facă atenți la chiamarea lor, ăr aceia, cari nu

(13.)

FOILETONU.

LOGOFETULU MATEIU

NOVELA

— Ce face domnișorul? — întrebă furiosu Mateiu.

— De, de, și elu ca omul, ... e băiatu ténér și crescutu la școlă, — duse p'aci 'ncolo Rădița. — A venit la boerulu ca óspe. — Curat óspe, — adause ea, — căci stă p'aci numa de vr'o cinei zile și cunoșce toate fetele din sat.

Mateiu încep săși primble mâinile prin p'eri și se uita crunt de totu la cărciumărița.

— Bagă de seamă, Rădița! — grăi rar și apăsat logofetulu și plecă necăjit.

**

Sera nu se culcă logofetulu ca de obicei la otacă, ci merse la o șiră de pae și se sui chiar în vârful ei și se puse să se odihnescă, par'că anume ca să fiă deshilinit de ceilați ómeni, ce erau prin prejurt.

Logofetulu se trânti pe spate în vârful șirei și se acoperi cu pae, așa că numai peptulu și capulu îi erau afară.

Elu privea la cerulu senin, care era plin de stele și se cugeta la Maruța. Câte un moment de disgustu îl apuca și se silea să dea altceva de gândit minței sale, d'ar acesta nu era cu puțință. Se întreba

singuru câte odată, că la ce să facute stelele, ce ne folosesc ele nou? cu toate acestea când sta și nuși putea răspunde, se simțea éráși măhnit și bănuiele îl munciau așa de tare, încât nu mai avea astempéru. Se svércolea în pae și căuta săși afle o poziție, care să fiă mai priinciosă somnului, și cum se totu svércolea, deodată se întorse pe stanga și cum se întorse, zări în depărtare o lumină care licărea.

Era în satulu unde se afla boerulu, era chiar în casele boerului, și după ce cu iuțela fulgerului măsură în mîntea sa distanțele, rămase la convingerea că acea lumină este tocmai în căsciora unde se afla de obicei Maruța.

Se întorse éráși pe spate, se cugeta la Maruța, d'ar totuș neliniștea lui era mare. Scóse ceasulu din buzunar, se uita repede la el și îl băgă éráși în buzunar. „La câtu este?“ se întrebă singuru și scóse din nou ceasulu și abia a doua óra a observat că este după două-spre-dece. Se întorse éráși pe stanga și se uita la acea lumină din sat, care cum era singura lumină în acea parte, apărea ca un lucifer. Îi făcea bine acea lumină și se bucura în sine întocmai cum se bucură marinarulu, care după o furtună grea zăresce pe ceru o scântee de lumină. — Elu nu credea că Rădița a spus, adevăratu ceea ce a spus elu nu credea că Maruța ar fi în stare să facă aceea ce spu-ne cărciumărița.

Unu simțu de fericire îl cuprinse cum vedea a

cea lumină, și cu câtu o privea mai multu, totu mai multu creșcea și fericirea lui, căci în mîntea sa vedea pe Maruța că stă gânditoare și plânge, i se părea că aude ceva, și ceea ce auzia i se părea că este vocea plânsă a ei. Deodată se sculă, căci era tocmai în clipa când să atipescă, și cum sta în picioare, se uita tot la sat, totu la acea lumină, d'ar acum nu îl mai impresiona ca mai nainte, ci din contră îi făcea rău. Se trânti éráși pe pae, cercă să adormă, însă nu i era cu puțință.

Totă nóptea a fost totu mișcatu și nici nu atipea puțin și nici nu începea a visa și se scula din nou, și de câte-or se scula, de atâtea-or se mărea a amărăciunea lui.

VII.

Dimințea când s'a sculat se simțea de totu obosit.

Nu știa ce să începă și o zăpăclă mare îi apăsa capulu seu.

Era trist și gânditor.

Peste di și-a vedutu elu cum și-a vedutu de treburi și așa pe la dece s'a întâlnit cu unu om, care venea tocmai dela curte. Acesta între noutățile ce îi le-a împărtășit logofetulu i-a spus totdeodată, că a venit pe la coconulu Nae unu óspe nou, domnișorul Manolache, și că acesta este de totu bogatulu seu cel puțin așa se arată, deórece a scormonit totă curtea cu bacșururile, ce le aruncă în drépta și în stanga.

s'arū indrepta nici așa, să fiā sacrificiați pentru binele comun,

De ce se nu facem ce ne stā în putere, cu mijloce legali? De ce se ne uităm numai a lene cum contrarii ne subjugă din ce în ce mai greu? De ce se concedem, ca ei se se amestece în treburile noastre? Cu lasă mă se te lasă, nu vom ajunge nici când la cale er blāstemul nēmului întreg cādē pe aceea, cari pot și nu fac!

— Nistore —

Urarea Peleşului.

Marți, 3 Noemvre, a 18 aniversare a căsătoriei Regelui și Reginei Romāniei, d. Dimitrie Sturdza, ministrul cultelor și al instrucției publice, care venise la Sinaia din ajun, însărcinat fiind din partea consiliului de miniștri, a prezentat Maiestăților lor un forte frumos buchet de flori, rostindu-le și următoarea cuvântare:

Sire! Dōmnā!

Dumneșeu a Totu Puternicul, care îndrepiēz pași omenesi și regulēz destinele popōrelor, a revērsat asupra Romāniei tōte harurile sale, — dāndu-ne un Rege, care prin înțepciunea sa a înființat Regatul român și prin vitejia a întărit patria, — dāndu-ne o Regină, care strălucese nu numai prin virtuți, ci prin geniul ei propriu — făcēndu ca prin Suveranii noștri numele Romāniei să fiā pronunțat pretutindea cu onōre și respect.

Consiliul de miniștri m'a însărcinat să depun în această zi de sērbătoare la picioarele Tronului Maiestăților Vōstre felicitările sale cele mai respectuoase și să Vē urez cu țera întregă ani mulți și fericiti pe Tronul regal al Romāniei, pe care l'ați întemeiat pe credință și iubire!

Maiestățile Lorū au mulțumit într'unu mod forte călduros d-lui ministru Sturdza, însărcinându-l totodată a arāta întregului consiliu de miniștri cātū au fost de adānc mișcați primind urările lor la aniversarea acestei zi, care este atāt de scumpă în viața Lorū.

Se luā apoi dejunul. Masa era forte frumos împodobit cu flori, verdeață și o fântānă improvisatā care arunca apă.

Pe la sfēșitul dejunului, d. ministru Sturdza a ridicat următorul toast:

Sire! Dōmnā!

Se spunea, din timpuri străveahi, că o comōră de aurul celū mai finū împodobit cu petrele cele mai scumpe se aflā afundat adēncu în fundurile Rinului. Se spunea că această comōră era neprețuită, și că cine o va scōte la lumină și va însuși o, acela va fi puternic și fericit. Nu se scie decā cineva vre odată a aflat acea comōră.

Ceea ce e sigur insă, este că Romāni posedă astăzi o comōră a lorū propriā, cu mult mai scumpă și mai neprețuită decātū aceea de care vorbesc timpurile trecute. Sigur e că ei posedă o comōră viā și mai neprețuită, vēdută de ochii tuturor. Sigur e că la vederea acestei comōri inimile noastre cresc, se întaresc și se oțlesc. Sigur e că acea comōră din acest mărēș Castel rēspāndese asupra întregului popōr mārire și fericire. Sigur e că nicodată și nicăeri comōră mai scumpă nu a fost păstrat decātū aceea pe care o păstrēz Castelul Peleş în Suveranii noștri mult iubiti.

Sē ne permiteți deci, Sire și Dōmnā, să bem cu toții din tōtā inima în sănătatea Maiestăților Vōstre, ca să domniți mulți și nenumērați ani, reînōnd și mārind în fiecare an fericirea și puterea acestui frumos Regat!

Sē trăiți la mulți ani!

După aceea D. V. Alexandri închină în sănătatea Maiestăților Lorū, citind și următoarea poesiā intitulatā:

Urarea Peleşului.

Dintre oșpeții de frunte
Celū mai drāgălaş, msi micū,
Eu copilū vioiu de munte
Saltū pe masă și Vē dicū:

Tu Regină și Tu Rege
Vē închinū alū meu prinosū:
Totū ce dorulū meu culege
De sub Cerū mai prețiosū,

Falā, flori și fericire,
Zimbetulū lui Dumneșeu,
A poporului iubire.
Traiu lungū dupā gândulū meu.

Tu cu mână-ți vitejească,
Tu cu-o mână de minunī
Pentru țera Romānescă
Impletit-ați marī cununī.

Amēndoi sunteți de o sēmā,
Amēndoi Vē completați,
Tu părinte și Tu mamā
A vitejilorū bărbăți.

Bunurile 'mbelșugate
Din cerū cadă pe-amēndoi.
Noi cu suflete curate,
Dregemū astăzi pentru Voi.

Cu ocazia acestei zile, Maiestățile Lorū au primit numeroase telegrame de felicitare din mai multe părți ale țerei, conținēnd nouē dovești de iubire și devotament.

Stēlpulū lui Vodā în Vama.

Cetimū în „Revista politică.”

Se scie că acest stēlp de pētrā a fost ridicat în satul Vama din munții Bucovinei de Mihai Racovița Voevodū la anul 7224. Pe cele patru părți ale stēlpului se aflā o inscripție romānescă, care deslușese mai de aprōpe timpul și întēmplarea care l'a făcut pe Mihai Racovița se ridice acest stēlp. Inscripția de pe stēlp, acuma numai puțin se pōte descifra fiind stērsă de plōe și de alte iniurițe ale timpului. Din întēmplare am dat de un manuscript romānesc, intitulat: „Mōrtea lui Avelū.” Manuscriptul este legat și forte bine conservat. Proprietarul manuscriptului ne-a spus, că mōrtea lui Avelū este scrisă de mână unui boerū din Fălticeni, Fotachi Ciurea. Rēșfōind acest manuscript, am dat pe pagina din urmă de o notiță care se referē la stēlpul lui Vodā, și care cuprinde și cea mai mare parte a inscripției de pe stēlp. Notița amintitā incepe astfel:

„Copie scōsă de pe stēlpul lui Mihai Voevodū Racovița, ce este la satul Vama în Bucovina, și l'au pus când au fost cu Tatarii în țera ungurēscă de au prădat într'a treilea domnie la 7224 (1716.) Scōs'am această copie pe cum s'au putut cunōse slovele, fiind stricate cele mai multe rēnduri și slove. 1802 mart. 24.”

I. Partea spre mēdă-zi.

† Din mila lui Mihai Racovița Voevodū † și oblăduitorū a tōte Moldova la leatū 7224 (1716) a treia rāndū a Domniei mele, redicat'am tōtā puternica împărăție turcēscă cu mulțime de oaste asupra Nemților, și la trecētoare multă pradă s'au făcut umbānd prin țera Moldovei, despre partea Nemților, poftindu-i și chemāndu-i o sumă din boerii Moldovei și din cei mai cu cinste — din boeri — — — — (mai departe nu se pōte ceti).

II. Partea despre rāsăritū.

Cu o sumă de Nemți, și Moldoveni, Munteni, Ungureni, Sērbī, cātā-va adunătură; și așa fără de veste ne-au lovit la scaunul nostru în Iași, cu gândū ca sē-lū iee, cum au luat pe Vodā cutarele, pe Nicolai Mavrocordatū, Domnulū Muntenie, și cu dēnsulū scaunul țerii din Bucuresci și l'au dus la Săbii; er noi în ajutorulū lui Dumneșeu i-am biruit și i-am rāsărit, și așa movilā i-am făcut din trupurile lor, și la capū cruci, și cerdacū cātā movilā am făcut lāngă pricinitorii cei mai marī în potrița cetății, unde au fost și rēșboiulū în Iași — — — — — (mai departe nu se pōte ceti).

III. Partea spre mēdulū nopții.

Acest stēlp când am mersū pin munții ce se chiamă Mestecăniș și pin muntele Suhardulū, pogorāndu-ne pin Coșna și așa am eșit în țara ungurēscă într'un satū anume Rogna, și de acolo împreună cu Hanulū, și cu mulțime de Tatarī, prāndū, arđind până la cetate Bistriții, și am incunjurat'o de tōte părțile, și s'au dat, numai cetate singurā au rēmasū, adecā am slobođit Tatarii în pradā trecānd de māncatū la Ungureni de a face, și să întōrsă prin Maramoreșū a pradā Maramoreșulū, cātū a și robi în sate, care s'a pomeni la Ungureni, și așa ne-am întōrs cu pace, numai Tatarii au avut — — — — — aflāndu-se — — — (nu se pōte ceti mai departe.)

IV. Partea spre apusū.

Iordaci Cantacozino vel comis — — și această grabnică robie s'au făcut în pāmēntulū Moldovii (țerii unguresci, s'au făcut din pricina ghenārārilor din Ardēl anume Ștefan Știn... ghinārārilor de Săbii, și baronū Tedeteg ghinārārilor de Brașeu, Santamoi ghinārārilor de Bistriț, care pentru acesta să de samā dinaintea lui Dumneșeu la infricōșatulū giudeț, cā pentru multă lācomie a lorū trimițēndu i ca pe tālhari în țară pentru dobānda lorū cu atāta robie — — — — — în Vamā — — — — — (mai departe nu se pōte ceti).

Constatām cu bucurie, că fundamentul pe care este aședat stēlpul, este acuma restaurat și forte bine îngrijit de cātā locuitorii din Vama în urma stăruinței și îngrijirii d-lui Vasilie Ionașcu, notarū comunālū din Vamā. A estā restaurare a stēlpului este a doua, căci elū a mai fost restaurat la anul 1848. Atuncea adecā era stēlpul cumpenit, și abia se ținea. Boerulū Panaite Moldovanū, socrulū lui Nițuc Cocinschi, fostulū primarū din Cāmpulungū, vēdēnd cā se nāruesce acest monumentū istoricū, a pus de l'au îndreptat pe spesele sale, și i-au făcut temelie bună și trānică ceea ce se pōte vedea din o inscripție făcută de Panaite Moldovanū la anul 1848 la temelie stēlpului.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a „Gaz. Trans.„)

PARIS, 20 Noemvre. — Grēvy a avut o convorbire mai lungă cu Freycinet, care a declarat cā nu se va da îndērētū dela nici o ostenelā de a forma cabinetul. Terminarea crisei nu se așteptā înainte de Marți. Sēra totulū a decurs în liniște în Paris.

BELGRADŪ, 20 Noemvre. — Până acum nu s'a confirmat din nici o parte scirea privitōre la presupusele mēsuri ale guvernului bulgarū contra reprezentantului Serbiei.

PARIS, 20 Noemvre. — Frațiunile întrunite ale stāngei au hotărāt cā o ședință plenară e neoportunā în timpul de fațā.

Editorū și Redactorū responsabilū: Dr. Aurel Muresianu.

N'a spus alțeva, și orī cātū a mai întrebāt Mateiū, n'a aflat acea ce a vrut să afe.

Pe la 5 ore sēra a plecat Mateiū cātā satū și cum era nēcājiț în sufletul sēu, nici nu băgā de sēmā pe unde se aflā. Deodată aude un rīs ascuțit și o vorbă înflăglată; se opresce în locū, tresare și uitāndu-se speriat în drēpta și în stānga, vede cā se aflā tocmai pe lāngă curtea boerēscă.

„Ce va fi la curte?” îi trecu prin minte logofētului și plin de temere porni încet cātā gardul, care incunjurā încāperile boerēscī, și cum mergea, ērba cea uscată și bălāriile de prin prejūr trosneau în calea lui și i era nēcāz cā umbletulū sēu face sgomotū așa de mare.

Fiind acum lāngă gardū, se propti puțin ca să se uite în curte. Când se propti binișortū, sburarā de prin prejūr din nisce nuele sumedenie de vrābii speriate, ceea ce atrase luarea aminte a celor din curte.

Logofētulū se trase puțin înapoi; inima îi bătea tare.

Îi era grōz cā-lū vorū fi băgat de sēmā cei din curte, și cā-lū va întreba cineva, ce cautā p'acolo pe la cēsurile astea?

După ce a stat o bună bucată de vreme în așteptare, se plecā din nou la gardū și se uitā printre nuele.

În curte erau la masă coconulū Nae arēndașulū,

cocona Eleftera și domnișorulū Manolache, oșpele acestora.

Erau la cafea.

Maruța venise să strāngā de pe masă și cum se apropiase de coconulū Manolache, acesta o atinse cu degetele pe la bărbie și o întrebā cum o chiamā.

Logofētulū Mateiū vēdū acēsta și era mai să amēțescā de nēcāz. Inima lui bătea mai tare ca până acum și lui, cum i se împāinjinaserā ochii de furie, i se părū cā Maruța n'a roșit, ba cā nici măcarū nu s'a mișcat, ceea ce în realitate nu era decātū părere.

Sciți insē cā din păreri se nascū tōte bănelile, și cu deosebire pentru Mateiū, în momentele în care se afla, a fost destul ca să i-se parā ceva, ca el să sē și esā din fire, să devinā furios și să gāndescā la felt de felt de lucruri.

Atātū a fost de ajuns.

N'a mersū nici în curte, n'a statū nici lāngă gardū. A plecat insē în drumulū sēu māhnitū așa de tare, încātū îi era greu să facā ceva cu temeiu decā s'ar fi apucat de vre-o trebā, îi era greu chiar să și mērgā. Negru i s'a făcut înaintea ochilor și o luā în lungul drumului. I-arū fi părut bine să aibā calulū la sine, să încalece, căci picioarele i se îngreunaserā, și o sfārselā îl cuprinse în totū corpulū, încātū sta să pice în drum.

Într'un tārdu d'abia d'abia a ajuns la otacū. Se puse jos și dupā cātē-va clipe dicēnd în gândulū sēu: „Stai tu Maruțo!” se ridicā ērāși în picioare.

Era pe înserate.

Mai mulți inși venirā să se plāngā de cātē ceva. La început logofētulū nu prea lua sēmā la vorbele ce i-le spunea unulū sēu altulū, dēr dupā aceea ascultānd plāngerea unei babe, se repedī la bucātarulū George și i trase douē palme, încātū bietulū omū s'a luat de gānduri.

Nu era vinovatū bucātarulū, dēr logofētulū n'a băgat bine de sēmā la cele ce i le-a fost spus baba adineaora.

Toți cei de prin prejūr se uitau unii la alții și nu diceau nimic; vedeau cā logofētulū e cātānit.

Mateiū plecā la mașină, își aruncā ochii în armanū la grāmēdile de grāu, ce erau coperite cu polōge, ocolī șira de pae, și cum mergea cu capulū plecat, nu vedea pe nimeni din prejma lui. Deodată se împedcā de o țigancă. O apucā de cōde și o aruncā lovind'o cu piciorulū.

— Nu ți-am spus, pēcātōs'o, să nu umbli cu pipa pe lāngă pae? — grā el și plecā p'aci încolo.

Biata țigană țipa, ēr muncitorii alergā într'acolo.

Logofētulū așdind sgomotulū, își întōrse capulū înapoi, și cum vēdū pe țiganca încă totū la pāmēnt, îi părā rēu de ce a făcut. Băgā mână în buzunarū, scōse o bucată de cincī lei și mergēndu spre ea, i-o aruncā pe pāmēnt.

Ține nenorocit'o, altā dată sē-ți bagī mintea în capū!

(Va urma)

Cursul la bursa de Viena din 18 Noemvre st. n. 1887.

Table with financial data for Vienna, including interest rates for gold, paper, and various bonds.

Table with financial data for Vienna, including exchange rates for various currencies and commodities.

Bursa de Bucuresti.

Cota oficiala dela 31 Octomvre st. v. 1887.

Table with financial data for Bucharest, including interest rates and exchange rates.

Cursulu pietei Braşov

din 19 Noemvre st. n. 1887.

Table with market data for Braşov, including prices for various goods and currencies.

TARIFA

anunţurilor şi inserţiunilor.

Annunţii în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6. Pentru inserţiuni şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repetiri se acordă următoarele rabate:

Table showing discounts for repeated advertisements based on frequency and duration.

Pentru anunţuri ce se publică pe mai multe luni se facă învoiri şi reduceri şi peste cele însemnate mai sus.

Sosirea şi plecarea trenurilor şi postelor în Braşov.

I. Plecarea trenurilor:

- 1. Dela Braşov la Peşta: Trenul de persoane Nr. 307: 7 ore 20 de minute sera. Trenul mixt Nr. 315: 4 ore 01 minută dimineaţa. 2. Dela Braşov la Bucuresti: Trenul accelerat Nr. 302: 5 ore 37 minute dimineaţa. Trenul mixt Nr. 318: 1 ora 55 minute după amăzi.

II. Sosirea trenurilor:

- 1. Dela Peşta la Braşov: Trenul de persoane Nr. 308: 9 ore 46 minute înainte de amăzi. Trenul mixt Nr. 316: 9 ore 52 minute sera. 2. Dela Bucuresti la Braşov: Trenul accelerat Nr. 301: 10 ore 12 minute sera. Trenul mixt Nr. 317: 2 ore 32 minute după amăzi.

A. Plecarea postelor:

- a) Dela Braşov la Răşnov-Zărnesci-Bran: 12 ore 30 min. după amăzi b) " " " Zizin: 4 ore după amăzi. c) " " " în Săcuime (S. Georgi): 1 ora 30 minute noaptea. d) " " " la Făgăraş: 4 ore dimineaţa. e) " " " la Săcele: 4 ore dimineaţa.

B. Sosirea postelor:

- a) Dela Răşnov-Zărnesci-Bran la Braşov: 10 ore înainte de amăzi. b) " Zizin la Braşov: 9 ore a. m. c) Din Săcuime la Braşov: 6 ore sera. d) " Făgăraş la Braşov: 2 ore dimineaţa. e) " Săcele la Braşov: 6 ore 30 minute sera.

Mersul trenurilor

Valabilu dela 1 Iuniu st. n. 1886.

pe linia Predeal-Budapesta şi pe linia Teiuş-Arad-Budapesta a calei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table with multiple columns showing train schedules, departure times, and arrival times for various routes including Predeal-Budapest, Teiuş-Arad-Budapest, and Braşov.

Nota: Orele de noapte sunt cele dintre liniile grăse.